

Rejestra gospodarstwa lasowego.

Pan Kazimierz Madeyski właściciel prywatnej kancelaryi administracyjnej we Lwowie, przedłożył nam formularz książek rubrykowych i raportów, jakie na wezwanie jednego z większych właścicieli dóbr ziemskich, dla manipulacyi leśnej ułożył.

Manipulację całą podzielił on na trzy części, a mianowicie :

1. Na apryoryczne obliczenie wyników gospodarki, do czego podaje formularze Sperandy. Punktem wyjścia jest tu przestrzeń zalesiona, ujęta w rubryki stosowne; — z tego wynika tabela projektu cięć, plan kultur, wykaz obrotu produktów lasowych, etat służby i speranda pieniężna. Oprócz tego obejmuje ten pierwszy zeszyt porównania rzeczywistego wyniku cięć i kultur, tak, że z końcem roku staje się taki zeszyt niejako aktem sprawozdawczym. Nawet tam, gdzie nie ma pomiarów lasowych, staje się tego rodzaju zeszyt pożytecznym, ponieważ przeniesione wyniki z rejestrów wykażą to, co na danej przestrzeni rzeczywiście się znachodziło, prowadzi zatem do rozpoznania wartości i wydatności zrębów.

2. Na wyliczenie się z obrotu produktów lasowych, do czego podaje rejestra właściwe, które założone systemem szkontrowym wykazują przychody i rozchody każdego gatunku produktów leśnych z osobna w ten sposób, że przychody z jednej, a rozchody z drugiej umożliwiają przegląd każdoczesny remanentów w osobnej na ten cel pociągniętej rubryce. Na podstawie takich rejestrów można bez trudu obliczyć także masę drzewa, co zresztą dopiero przy zamknięciu roku staje się potrzebnem. Leśniczy wylicza się tylko co do ilości takich jednostek, jakie są w miejscowem używaniu, a nagłówki tabel pośredniczą rozmiarami do obliczenia masy. Rejestra tak założone są też stałym raportem. Ponieważ jednak chodzi każdej administracyi o to, ażeby wiedzieć, na jakie kategorie las rozchodził produkta wytworzone, więc obmyślane są stosowne do tego raporty, któremi za pomocą prostego wypisu zdarzeń z rejestru, relacjonuje się do zarządu. Raporty te są założeniem swoim, już przez zmianę na mniejszy format daleko dogodniejsze, a zresztą przeznaczone do zapisywania tylko tego, czem rewir właśnie się trudnił. W rewirach mniejszych, użycie samych tylko raportów może zastąpić wszystko, czego zarząd wiedzieć potrzebuje, ażeby zdarzenia obrotu w odpowiedniej książce zaznaczyć. Raporty takie służyć mogą tak dobrze do założenia głównego rejestru, jako też przeważnie na to są przeznaczone, ażeby na ich podstawie zarząd był w stanie utrzymać ewidencję wydatków lasowych na ciężar innych kategorii skarbowych.

3. Na obliczenie wartości spożytkowanych produktów leśnych, do czego podaje formularz kategornika rozchodów lasowych, w którym otwiera się tytuły rachunków każdej kategorii, jaka z la-

sem w stosunek obrachunkowy wchodzi, a na których ciężar zapisywane być mają wszystkie te rozchody, które raportami wykazane, po oszacowaniu według taryfy lasowej pewną wartość pieniężną przedstawiają. Raporty mogą w tym celu co tygodnia dochodzić do zarządu, zaczem też zamknięcie roczne rachunków znacznie się przyspieszy. Kategornik taki ma też na celu wykazać poszczególnienie sprzedaży, jakoteż poszczególnienie pożytku własnego w wartości pieniężnej.

W każdym zeszycie sperandy i rejestrów jest osobna instrukcja drukowana umieszczona na wstępnej kartce.

Oceniając motywa jakie kierowały pomysłem pana Madeyskiego, przyznajemy z prawdziwym uznaniem, że książki wspomniane są praktyczne i odpowiadające wymaganiom postępowym, ponieważ przenoszą one całą czynność z odległego lasu przed oczy przełożonych z wskazaniem nawet miejsc, gdzie i z jakim wynikiem czynność pewna się odbywa — ułatwiają pogląd na całą gospodarkę ze stanowiska fachowo-krytycznego, a nakoniec umożliwiają sprawdzenie obliczeń masy i wartości pieniężnej, szczegółów produkcji leśnej, przytem wcale nie są trudne do prowadzenia.

Objaw ten, wymagania ściślejszego wyrachowania się z gospodarki lasowej, witamy z prawdziwą radością nie tylko dlatego, że spodziewać się można upowszechnienia prawidłowego postępowania w założeniu gospodarki lasowej, ale i w tej nadziei, że posiadacze lasów tym sposobem trwalsze i wyższe dochody z lasów zapewnić sobie będą mogli.